

Kardinal Josip Bozanić, nadbiskup zagrebački
Homilija na Uskrs
Zagreb, Katedrala, 20. travnja 2014. godine.
Čitanja: Dj 10,34a.37-43; 1Kor 5,6b-8; Iv 20,1-9

Preuzvišeni Apostolski nuncije,
draga subraćo u svećeništvu,
dragi bogoslovi, časne sestre redovnice,
predraga braćo i sestre u Kristu!

Hvaljen Isus i Marija!

1. Taj vaš odgovor: 'uvijeke', 'navijeke', to je odgovor vječnosti, to je spontani odgovor hrvatskog katolika na drevni vjernički pozdrav. Nije to puka formalnost. U tom pozdravu, po tom pokliku hrvatski se vjernici prepoznaju kao svoji. U njemu se događa susret vjerničkoga naroda s Isusom živim, Uskrsnim te njegovom i našom Majkom Marijom. To susretanje traje već stoljećima i trajat će - uvijeke.

Danas, na Uskrs, posebno smo ponosni jer smo krštenjem postali učenici jedinoga Učitelja koji je pobijedio smrt i nadvladao zlo. Raspet za nas, mučen i pokopan, uskrsnuo je treći dan, uzašao na nebo te sjedi zdesna Ocu. Tako je zapisano u Ispovijesti vjere. No, to je i trajan zapis u našoj kršćanskoj naravi, koji nas prati vjernije od vlastite sjene. To osjećamo po mudrosti srca. »A mudrost je«, rekao je nedavno papa Franjo, »upravo ovo: milost da se svaka stvar vidi Božjim očima. Jednostavno ovo: vidjeti svijet, vidjeti situacije, stjecaj okolnosti, probleme, sve, Božjim očima« (papa Franjo, Kateheza na Općoj audijenciji, 9. travnja 2014.). Po mudrosti koja nam je darovana i mi smo spoznali: Bog Isusa »uskrisi treći dan i dade mu da se očituje – ne svemu narodu, nego svjedocima od Boga predodređenima« (Dj 10, 40-41).

2. Braćo i sestre, upravo u mudrosti Uskrsa stasali su ljudi koji su u našem sjećanju zapisani kao veliki – među njima su naši očevi i majke, braća, sestre, rođaci, djeca, prijatelji, odgojitelji - svi oni koje se možda neprimjereno naziva 'malim ljudima'. Nisu li svi ti, zapravo veliki ljudi upravo po tome što su bili mudri, duboko upisani u ono sjećanje našega bića, u onaj sloj naše memorije u kojem se nalaze vrjednote?

Oni su nosili milost pogleda na svijet prosvijetljen Božjom mudrošću i donosili odluke čije dobro do dana današnjega baštinimo. Svi ti naši životni velikani prepoznatljivi su jer su živjeli vjeru u Isusa Uskrsloga, koju su na nas prenosili. Mi im se, sakramentalno blagujući Kristovo tijelo i krv, pridružujemo danas s ove strane granice smrti kao svjedoci uskrsnuća. Zato naš kršćanski odgovor 'uvijeke', koji oživljuje spomen na Krista i našu Nebesku Majku, obvezuje i po duhu, i po krvi - drugim riječima - po predodređenosti. Danas, zagledani u Isusa Uskrsloga, pokušajmo bolje spoznati: kakav je Božji plan s nama osobno i s našim vjerničkim narodom, koja je naša uloga u sadašnjosti i vječnosti, na što nas Isus Uskrsli danas poziva. Gledajmo na sve Božjim očima!

3. Bože, najprije pitamo tebe, kako ti vidiš suvremenoga čovjeka? Zacijelo vidiš da se čovjekov život često pretvara u utrku bez cilja. Pitamo se danas: Gdje nas je to životna utrka do ovoga trenutka dovela? Je li nam svakodnevnica više ispunjena mirom nego li je bila jučer? Po čijim smo to pravilima dosad trčali, tko je tako diktirao tempo da su mnogi ljudi postali umorni od života? Danas, na Uskrs, na blagdan radosti, imajmo hrabrosti postaviti si ta pitanja, jer se uz radost uvijek jasnije nazire i tjeskoba, koju ljudi današnjice prečesto osjećaju.

Sveti Pavao kao da je gledao i naš naraštaj dok je mudro preporučivao: »Za onim gore težite, ne za zemaljskim!« (Kol 3,2). Time je i nama, ljudima današnjice, dao i dijagnozu i lijek. Ponuda svijeta uvijek se čini primamljivijom, no utrka za njom, težnja za zemaljskim, završava iscrpljenošću, umorom, beznadom. S druge strane, težnja za onim gore, koja oblikuje život tako da se stapa s vapajem duše k Bogu, drži ljude u stalnom zanosu gibanja, pokreta, poleta. Duša 'nepopravljivo' čezne za Bogom, ne zadovoljava se zemaljskim, želi se stalno napajati na uskrsnoj radosti.

4. Dragi vjernici, sada se želim zaustaviti na iznimno važnom mjestu u današnjem Evandelju. Predočimo si prizor dvojice učenika koji trče prema Božjem grobu. Gledano zemaljskim očima, nije bilo ni vrijeme, ni mjesto, za izlaganje opasnostima koje su na njih vrebale: za vratom su im bili vojnici, sluge svećeničkih glavara već su smišljale nove zasjede, proganjali su ih mnogi koji su priželjkivali predstave novih razapinjanja Isusovih učenika. U takvim okolnostima postaje jasno da učenike na pokret nije mogla motivirati tek puka znatiželja za informacijom, gdje su to vojnici tobože skrili Isusovo tijelo. Oni su u duši morali osjetiti zov Uskrsloga, koji tako pokrene čovjekovu dušu da je ništa i nitko ne može držati na mjestu.

Petar i Ivan gotovo su se utrkivali da bi stigli do mjesta na kojem su spoznali: uskrsnuo je! Ovog trenutka manje je važno, dragi vjernici, s kime se želimo poistovjetiti: da li s Petrom, vjerojatno starijim i umornijim, koji možda i zbog fizičkih slabosti nije uspio prvi stići do groba, ili s Ivanom, ljubljenim apostolom, čijoj je brzini možda presudila ne samo mladost već i čistoća ljubavi učenika prema Učitelju. Ovog je trenutka važno primijetiti da su obojica Isusovih učenika trčala, da nije bilo te opasnosti koja bi ih mogla zastrašiti i zaustaviti na njihovu putu do Uskrsloga. U toj utrci vidimo ključ i za naš kršćanski život: nema toga što bi nas smjelo zaustavljati na putu do Krista; nema te sile koja bi mogla biti jača od kršćaninove odluke da prione uz one vrijednote koje su proizišle iz vjere u Kristovo uskrsnuće.

5. Draga braćo i sestre, čini se da Bog, i danas kao i u prethodnim stoljećima, stalno mora razuvjeravati čovjeka da je lažno spasenje koje se krije u zemaljskom životu; kao da mu trajno mora ponavljati činjenicu da je uvijek spašen po žrtvi njegova Sina. Zlo je odlučilo od zemlje napraviti plesni podij i davati takav zaglušujući ritam od kojega čovjek podrhtava, pada, posrće, oglušuje. Zlo kao da danomice uvjerava čovjeka: Ne, raditi nećeš, nego propasti! Ne, odgajati djecu nećeš, nego nad njima plakati! Ne, miran nećeš biti, nego ratovati! Ne, graditi domovinu nećeš, nego ćeš je rušiti! Ne, voljen nećeš biti, nego napušten ćeš ostarjeti! Ne, živjeti nećeš, nego umrijeti! Dragi vjernici, odgovor Uskrsa takvim ponudama Zloga jest: Dosta, i još jednom, dosta!

6. Molimo, braćo i sestre, ustrajno za dar mudrosti, molimo danas tu milost da uvijek možemo Božjim očima vidjeti svijet koji nas okružuje, da znamo razlikovati graditeljske pothvate od rušilačkih nasrtaja, prijatelje od neprijatelja, istinu od laži. Smijemo se danas poistovjetiti s prvim kršćanima kojima je sveti Petar rekao: »Vi znate što se događalo po svoj Judeji...« (Dj 10, 34a), čime je računao upravo s njihovom vjerničkom pronicavošću. Danas, u svjetlu Uskrsa, mudrost, ta vjerna saveznica vjernih ljudi, kao da nam pomaže vidjeti ono što je naizgled skriveno: oni koji se u našem okruženju predstavljaju jakima, moćnima i nedodirljivima u nametanju svojih pogubnih ideologija možda nikad nisu bili krhkiji, slabiji, nervozniji.

Naime, povijest nas uči da svaki put kad nekome same ideje kršćana postanu smrtni neprijatelji, prava je istina da se progonitelji zapravo boje nositelja tih poruka – u kojima se krije daleko veća snaga, nego što se to javno nastoji prikazati. Povijesno gledano, ne trebamo ići dalje od našega blaženog kardinala Alojzija Stepinca, čiji sveti grob čuva ova katedrala. Desetljećima su pokušavali zatrti i sam spomen njegova imena, ali nitko i ništa Crkvu nije moglo i ne može zaustaviti na putu prema svetačkome naslovu blaženog Alojzija, kojim ga je Bog ovjenčao.

7. Mudrost nam danas govori i ovo: ne znači li sustavno ponižavanje žrtve hrvatskih branitelja i poigravanja s njima, u zadnje vrijeme po starim, već viđenim metodama, zapravo činjenicu da se u njima krije nesaglediv potencijal za izlazak naše Domovine iz krize u koju je dovedena? Što nam strah od branitelja, koji su krvlju gradili Domovinu, govori o stvarnoj moći postojećih struktura?

Nadalje, ne pokazuje li za razvijeni svijet nepojmljiva nesnošljivost prema zagovarateljima biblijskih vrjednota u sveučilišnom životu zapravo da su više od dva desetljeća, nakon izborne slobode, stasale generacije sveučilištaraca koje te vrjednote ne samo da priželjkuju, nego da ih i žive? To redovito doživljavam u susretu sa studentima. Dovoljno je samo pohoditi naše crkve i crkvena okupljanja i susresti mlade vjernike, i srednjoškolce i studente, koji žive prijateljstvo s Isusom Uskrslim i zajedništvo Crkve. Tolika količina nasrtaja na nosioce kršćanskih vrjednota, ne samo kad je u pitanju vjerski odgoj, nego i odgoj uopće, kad je riječ o zaštiti braka između muškarca i žene, kad je riječ o obitelji – ne otkriva li nam da Hrvatska i dalje snagom svojih vjernika svjedoči svoju pripadnost Crkvi Katoličkoj?

Draga braćo i sestre, ako se samo danas, u vama okupljenima u Stepinčevoj katedrali na ovom slavlju, sastalo toliko vaših darova, sposobnosti, kreativnosti i svega onoga što u vama teži za onim gore, kolika se snaga krije u cjelokupnom našem vjerničkom narodu? Ta snaga, koja proizlazi iz vjere u Uskrsloga, danas svima onima koji svojim dirigiranim postupcima žele hrvatskoga čovjeka i Domovinu odgurati na neki drugi put koji vodi u ponor poručuje:

Ne, propasti nećemo, nego ćemo radom opstati! Ne, nad sudbinom djece nećemo plakati, nego ćemo ih odgajati za neprolazne vrjednote! Ne, manipulaciju sijačima nemira nećemo dopustiti, nego ćemo pokazati što mirotvorci mogu učiniti za Domovinu! Ne, Domovinu nitko neće uništiti, nego ćemo je izgraditi još ljepšu i plemenitiju! Ne, odreći se obitelji nećemo, nego ćemo je još čvršće uzidati u temelje hrvatskog društva! Na Uskrs ova Crkva i njezini vjernici poručuju: Ne, umrijeti ne želimo, nego živjeti!

8. Draga braćo i sestre, pitamo se: Kako još snažnije oživotvoriti u svakodnevici taj vjernički potencijal koji, unatoč svim krizama i poniženjima, ipak u našoj Domovini neprestano tinja, raste, ali i čeka da se više razbukta? Mudrost ispravnoga pogleda na svijet ne može se nikada potrošiti, no vjernik se, čekajući da se pokrene, može umoriti. Hrvatski je čovjek i vjeran i vrijedan, ali on je danas i umoran. U tim trenucima potrebno je čovjeku prijateljsko ohrabrenje. Ono nam, uvjeren sam, dolazi ususret.

Sljedeće nedjelje izlit će se na sveopću Crkvu i njezine vjernike velika milost, proglašenje svetima dvojice papa – Ivana XXIII., kojemu zahvaljujemo dar koncilske obnove Crkve i Ivana Pavla II., koji je svoju neskrivenu blizinu prema hrvatskim ljudima očitovao u čak tri pastirska pohoda Hrvatskoj, a da i ne spominjemo što je u presudnim vremenima učinio za našu nacionalnu samostalnost i međunarodno priznanje. Zbog svega toga postao je više od prijatelja, on je »papa hrvatske nade«.

Danas, na Uskrs, ne možemo se ne sjetiti njegova posljednjeg susreta s vjernicima okupljenima na Trgu sv. Petra u Rimu, kad je, upravo na Uskrs, iscrpljen bolešću blagoslivljao mnoštvo. Više nego bolni grč na njegovu ispaćenom licu, više nego glas koji ga je izdavao, pamtimo ruku koja je blagoslivljala snagom istinskoga pastira. On je papa kojemu je Uskrs bio cilj, kojemu je Uskrs bio i oprostaj. Ostao je vjerodostojan Kristov svjedok od prvog trenutka papinske službe.

Ivan Pavao II. nam je, na samom početku svoje službe, predstavio spasonosni napatuk uz pomoć kojega se mijenja lice zemlje. Odzvanjaju i danas njegove riječi: »Ne bojte se dočekati Krista i primiti njegovu moć... Ne bojte se. Širom otvorite vrata Kristu. Neka se njegovoj spasonosnoj snazi otvore državne granice, ekonomski i politički sustavi, široka polja kulture, civilizacije i razvoja. Ne bojte se. Krist zna 'što je u čovjeku'. Samo on to zna. (...) Stoga od vas tražim, molim vas ponizno i s povjerenjem, dopustite Kristu da govori čovjeku. Samo on ima riječi života, da, života vječnoga« - zavapio je Papa.

9. Kao nadbiskup Crkve zagrebačke i sin hrvatskoga naroda u ime ovdje okupljenih, kao što smo mu mnogo puta potvrđivali sinovsku odanost, želim potvrditi da vjernici naše Domovine doista otvaraju vrata Kristu. A vas, draga braćo i sestre, molim da kroz ta vrata s Kristom izidete u svijet. Naime, jedino s Kristom mijenja se lice zemlje, jedino s Kristom Uskrsnim možemo mijenjati lice naše domovine Hrvatske.

Nakon svojega posljednjeg pohoda Hrvatskoj papa Ivan Pavao II. poručio nam je: »Neka Bog nastavi blagoslivljati i štititi Hrvatsku! Ona će uvijek imati povlašteno mjesto u mojoj ljubavi i u mojoj molitvi«.

Danas Te, tjedan dana prije tvoje kanonizacije, ljubljani Papa hrvatske nade, dok si zagledan u slavu Uskrsloga, gdje si utočište našao u krilu Presvete Bogorodice Marije, čiji si sav bio, i kojoj ovaj vjernički narod želi posve pripadati, molim da zajedno s Kraljicom neba i dalje zagovaraš hrvatskoga čovjeka, hrvatski narod i čitavu nam domovinu Hrvatsku na putu do njezinoga uskrsa! Amen.